

JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL SUPREM

Segon semestre de 2012

Eva Pons Parera*

Agustí Pou Pujolràs**

En el segon semestre de 2012 no trobem gaires sentències rellevants del Tribunal Suprem amb incidència en l'àmbit lingüístic.

La Sentència de 18 de juliol de 2012 estima el recurs interposat per Acció Cultural del País Valencià en contra de les sancions imposades a aquesta entitat per la Generalitat Valenciana per la reemissió de la programació de TV3 al País Valencià. La resolució judicial, que es fonamenta en motius de tipus competencial, conté unes consideracions remarcables sobre la incapacitat demostrada pel legislador estatal per oferir una solució més adequada a l'objectiu de garantir la comunicació audiovisual entre les comunitats autònomes que comparteixen una mateixa llengua, en sintonia amb el principi de recepció "sense fronteres" i amb els mandats de la Carta Europea de les llengües regionals.

Una altra Sentència de 18 de juliol de 2012 aborda la qüestió de les adaptacions dels nivells de coneixement de les llengües, en aquest cas l'eusquera, al Marc europeu comú de referència per a les llengües, del Consell d'Europa. Aquesta qüestió té rellevància en l'establiment de la nomenclatura dels nivells de llengua establerts per als diferents perfils lingüístics de les administracions. Tot i no ser una resolució que incideixi directament en el dret lingüístic, se situa dins del conjunt de sentències reportades en cròniques anteriors que evidencien la necessitat i la conveniència d'un marc comú per a l'establiment dels diferents nivells de llengua que permeti comparar nivells i fixar equivalències.

Amb relació a la presència de documentació en llengua no oficial als judicis, durant aquest període recollim la Sentència d'11 de setembre. El Tribunal Suprem continua amb la consideració poc formalista respecte de la presència de documentació en idiomes no oficials. En aquest cas, la presència de documents en polonès no invalida la prova aportada, atès que el TS considera que el fet que determinats documents siguin en aquesta llengua no compromet el que el jutge d'instància declara provat, i per això desestima l'al·legació de la recurrent.

També en l'àmbit judicial, la Sentència de 21 de desembre reitera la doctrina jurisprudencial poc formalista sobre el dret a intèrpret, en estimar que l'activitat probatòria realitzada en la fase judicial supleix els dèficits observables en la declaració policial prèvia.

* Eva Pons Parera, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

** Agustí Pou Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona.

Citació recomanada: POU PUJOLRÀS, Agustí; PONS PARERA, Eva «Jurisprudència del Tribunal Suprem. Segon semestre de 2012», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 60, 2013, p 207-215. DOI: [10.2436/20.8030.02.44](https://doi.org/10.2436/20.8030.02.44)

Pel que fa a l'accés a la funció pública judicial, la Sentència del TS de 28 de juliol resol una impugnació d'una adjudicació d'una plaça a una magistrada que derivava del reconeixement del mèrit lingüístic per coneixement del valencià. L'enjudiciament no versa sobre el mèrit pròpiament dit, sinó sobre el fet de no haver-se computat en la resolució d'un concurs per cobrir places de jutge entre juristes de competència reconeguda. En tot cas, com s'ha dit altres vegades, la valoració de la llengua com a mèrit implica l'atribució d'un benefici als aspirants a ocupar el lloc ofert que al capdavant no reverteix ni en un millor servei a la ciutadania, ni en la realització efectiva de l'oficialitat de les llengües diferents de la castellana en l'àmbit judicial.

També incideix en l'accés a la funció pública, en relació amb els cossos d'habilitats amb caràcter nacional de l'Administració local, la Sentència de 26 de setembre, que anul·la l'exigència del coneixement del català en l'accés lliure o per promoció interna a la subescala de intervenció-tresoreria dels funcionaris amb habilitació estatal de l'Administració local en les places convocades des de Catalunya. El TS hi sosté que el caràcter estatal del cos impedeix condicionar l'accés pel requisit lingüístic, atès que possibilita l'ocupació d'un lloc del mateix tipus fora de Catalunya, sens perjudici de la possibilitat d'exigir-ho en la fase de provisió, com ja succeïa abans de la reforma de l'Estatut d'autonomia de 2006.

Encara dins l'àmbit de la funció pública, la [Sentència de 20 de setembre](#), que només esmentem en aquesta introducció, resol en un sentit molt raonable el recurs d'una traductora d'anglès del Ministeri de l'Interior que reclamava un complement retributiu per coneixement d'idioma. El TS rebutja la pretensió perquè entén que el coneixement de l'idioma forma part dels requisits del lloc de treball. Una altra cosa diferent, que depassa l'enjudiciament de la Sentència, és la falta de reconeixement professional dels traductors i intèrprets.

Pel que fa a l'equivalència valencià/català, la Sentència de 24 de juliol és un nou pronunciament del TS a favor de la unitat lingüística i d'entendre que les dues denominacions designen una mateixa realitat lingüística. Aquesta resolució, que afecta la selecció del professorat d'escoles oficials d'idiomes, es ve a afegir a les desenes de sentències que avalen la unitat lingüística i esmenen la política de la Generalitat valenciana que nega les equivalències entre els diferents títols i certificats de l'àmbit lingüístic català.

D'altres resolucions sobre la qüestió educativa, que no mereixen un comentari ulterior, confirmen un nou focus de litigiositat vinculat a l'ensenyament de llengües estrangeres. En són una bona mostra els diversos conflictes motivats per la introducció de programes d'ensenyament en llengües estrangeres (ensenyament bilingüe o immersió en anglès) pels poders públics autonòmics (vegeu la STS de 18 de gener de 2012, relativa a l'ensenyament trilingüe a la Comunitat Valenciana, a la *Revista de Lengua i Dret*, núm. 59, pàg. 211-212): així, la [Sentència de 21 de novembre](#) resol un conflicte laboral suscitat pel professorat de religió i altre personal docent no subjecte a conveni col·lectiu en relació amb el gaudi de permisos i ajuts per a fer formació en idiomes per al desenvolupament de l'ensenyament bilingüe a la Comunitat de Madrid. A la [Sentència de 18 de juliol](#) la Federació de centres educatius concertats qüestiona l'exclusió d'aquest tipus de centres dels programes d'immersió lingüística desenvolupats a Extremadura (en el marc del *Plan Linguaex*) per a l'alumnat de tercer cicle d'educació secundària i primer cicle d'educació secundària obligatòria dels centres públics. Fora de l'ensenyament reglat, les [Sentències de 20 de juliol](#) i [12 de desembre](#) es refereixen a la problemàtica econòmica provocada pel tancament d'una cadena d'acadèmies d'anglès.

Pel que fa als temes d'estrangeria, un aspecte que trenca la dinàmica jurisprudencial recent és l'absència de pronunciaments lingüístics en l'accés a la nacionalitat. En relació amb el dret d'asil, la llengua apareix, en la funció habitual d'element de contrast del relat de persecució política esgrimit pels sol·licitants, en una Sentència de 18 d'octubre i una Interlocutòria de 13 de desembre.

Per accedir als textos de les sentències de la base del Cendoj, primer s'ha d'obrir el cercador de la base de dades (<http://www.poderjudicial.es/search/index.jsp>) i després clicar l'enllaç que té cada resolució ressenyada. Per facilitar aquesta operació consignem aquesta adreça en cada resolució o bloc de resolucions. D'aquesta manera es pot baixar el text sense haver de fer servir l'opció de copiar l'identificador de la resolució a la casella "Texto a buscar", del mateix cercador.

[Sentència del Tribunal Suprem de 18 de juliol de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 7a. Ponent: José Díaz Delgado. Ref. Cendoj: 28079130072012100477 .](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

La causa origen de la sentència il·lustra el canvi que es va produint entorn de l'adaptació de la normativa a la regulació europea dels diferents nivells de les llengües (Marc europeu comú de referència per a llengües del Consell d'Europa) i les certes disfuncions i dubtes que pot produir. En aquest cas el Govern basc dicta el Decret 58/2010, pel qual aprova la relació de llocs de treball per a l'Administració autonòmica i els organismes autònoms. Entre altres impugnacions, el sindicat recurrent qüestiona el canvi d'un requisit lingüístic en un lloc de treball. De requerir-se un nivell 3 d'anglès, en la nomenclatura de l'Escola Oficial d'Idiomes, el descriptor del lloc de treball passa al "certificat de nivell intermedi B1", d'acord amb el que havia establert el Decret 1629/2006, de 29 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments d'idiomes de règim especial. El Tribunal Suprem acull l'al·legació del lletrat del Govern basc i considera que aquesta adaptació és "semiautomàtica" i que no s'ha produït cap alteració dels requisits del lloc de treball, atès que l'únic canvi és que respon a la nova denominació.

Aquesta resolució, però, ens posa de manifest fins a quin punt és rellevant que hi hagi una normativa clara sobre els diferents nivells de competència en cada llengua i sobre les equivalències entre els certificats que puguin expedir les diferents institucions. Aquesta circumstància ha de garantir que els aprenents sàpiguen *a priori* quin nivell és l'estudiat i per a què el poden fer servir un cop obtingut; és, en definitiva, una qüestió de seguretat jurídica. Hi ha hagut exemples de desajustaments de nivells en l'adaptació del Marc europeu, com ara el problema que es va produir amb el canvi d'equivalències amb el català a l'Escola Oficial d'Idiomes de Catalunya, o amb la falta de correspondència en els certificats oferts per la Junta Qualificadora de Coneixements de València (no ofereix el nivell B2) respecte d'altres institucions que expedeixen títols amb el paràmetre del Marc europeu (per exemple, les universitats valencianes). També hem tingut ocasió de tractar en aquesta crònica sobre impugnacions en processos selectius que deriven de la falta d'estàndards d'avaluació de les llengües comunament acceptats (així, per exemple, la Sentència del Tribunal Suprem de 19 de desembre de 2011, recollida a la *Revista* núm. 58, pàg. 202-203). Tot això aconsella, doncs, adoptar una normativa clara i rigorosa pel que fa a l'establiment dels nivells de competència.

[Sentència del Tribunal Suprem de 24 de juliol de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 7a. Ponent: Nicolás Maurandi Guillén. Ref. Cendoj: 28079130072012100499.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Aquesta Sentència resol de nou un litigi a l'entorn de la denominació de la llengua del País Valencià. En aquest cas, el procés té l'origen en una resolució del cap de l'àrea de personal docent de la Direcció General de Personal de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana de 2001 que va excloure un participant en un procés selectiu per al cos docent d'escoles oficials d'idiomes. La raó era que en l'especialitat escollida va consignar "català" quan a l'oferta només hi havia "valencià". Contra aquesta resolució el participant exclòs va plantejar recurs contenciós administratiu, que va ser estimat pel Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana sobre la base del caràcter de llengua comuna que tant en l'àmbit acadèmic com en la legislació estatal d'educació s'atribueix al valencià i al català.

El 2010 la Generalitat Valenciana recorre contra la sentència d'instància i el Tribunal Suprem rebutja el recurs, i per argumentar-ho reproduïx la Sentència del TS de 15 de març de 2006, en què l'alt tribunal considera il·legal la derogació de l'equivalència valencià-català en els certificats administratius de coneixement de llengua que expedix la Generalitat valenciana. Com a fonament de la decisió, el Tribunal partia que la unitat lingüística tenia un amplíssim reconeixement en el camp científic i acadèmic; així mateix, acollia la doctrina establerta pel Tribunal Constitucional 75/1997 sobre la unitat de la llengua (podeu consultar-ne la ressenya a la *Revista de Llengua i Dret* núm. 46, pàg. 467-478).

En el recurs la Generalitat valenciana addueix com a argument principal que en la sol·licitud el participant no emplena el codi d'especialitat i de província, i que l'especialitat que ell consigna (català) no figura a la convocatòria, de manera que la sentència d'instància no aplica bé el principi de seguretat jurídica en la mesura que la convocatòria no és ambigua i s'adreça a un col·lectiu que sap perfectament quin són els títols acreditatius que poden aportar. Cal advertir, però, que el govern autonòmic no té en compte les desenes de sentències tant del Tribunal Superior de Justícia com del Tribunal Suprem que d'ençà de la Sentència del 2006 avalen l'equivalència català-valencià en els processos selectius (per exemple, les sentències de 24 i 31 de març de 2010, *Revista* núm. 55, pàg. 287-288), resolucions que en el moment de plantejar el recurs (any 2010) ja s'havien dictat, malgrat que la Generalitat valenciana en feia cas omís o, al final, només acceptava de manera indirecta (en una resolució del 2010 la convocatòria incloïa la clàusula «sense perjudi del que disposa l'annex del Reial decret 1954/1994, de 30 de setembre», decret que llista els títols universitaris homologats i que només recull com a designació oficial el de «filologia catalana»).

Finalment, el TS conclou de manera inequívoca que la resolució del Tribunal Superior de Justícia ha estat la correcta i que «la equivalència valenciano/catalán reconocida en los ámbitos académico y científico, según ha declarado la jurisprudencia, impone considerar cumplimentado el código correspondiente a la especialidad de “valenciano” cuando en la solicitud se designa la especialidad a la que se opta con el vocablo catalán».

Sens dubte la unitat de la llengua és una qüestió que no ofereix dubtes en l'àmbit acadèmic i universitari, sobre el qual també es va pronunciar l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, i que jurisprudencialment ha estat resolta de fa temps. Però l'obstinació de l'autoritat autonòmica valenciana a negar l'equivalència tant en l'àmbit de la certificació administrativa dels coneixements com en la valoració de les titulacions universitàries en els processos selectius ha allargat extremadament la litigiositat en el temps, en paral·lel a les escasses mesures a favor del valencià i de l'extensió del seu ús.

[Sentència del Tribunal Suprem de 26 de juliol de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 7a. Ponent: Nicolás Maurandi Guillén. Ref. Cendoj: 28079130072012100529](#) .

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

La Sentència resol un conflicte sorgit arran de l'aplicació del mèrit per coneixement de la llengua pròpia en un concurs per ocupar una plaça per a juristes de reconeguda competència. Recordem que la Llei orgànica del poder judicial, a l'article 311 en relació al 110.2.h, desenvolupats pel Reglament del Consell General del Poder Judicial 2/2011, de la carrera judicial, estableixen el reconeixement d'un mèrit pel coneixement d'aquest idioma en la provisió de les places que es cobreixin també per aquest sistema.

En aquest cas, en el procés d'adjudicació de places de magistrat entre els aprovats en una convocatòria per concurs entre juristes de reconeguda competència, una de les concursants recorre contra el fet que no se li hagi reconegut el mèrit de coneixement de valencià (sí de català de Catalunya i de les Illes). En un nou acord, el Consell General del Poder Judicial rectifica el que considera un error. Sobre aquesta base, la recurrent impugna l'adjudicació de la plaça que se li havia fet perquè, computant el mèrit de valencià, n'hi hagués correspost una de millor (Benidorm), i demana que se li adjudiqui una plaça de característiques semblants. El Consell no rectifica la distribució de places feta, però ofereix a la magistrada recurrent una plaça semblant que no havia sortit a concurs en la primera convocatòria (Gandia). Contra aquesta nova adjudicació recorre una de les magistrades que havien participat en el concurs, però el Consell General desatén la seva reclamació (amb un vot particular de dues vocals). Finalment, interposa un recurs contenciós administratiu, que el Tribunal Suprem desestima en la sentència que ressenyem.

No pertoca a aquesta crònica entrar en la correcció de l'argumentació i de la decisió del cas plantejat en aquesta sentència, atès que el nucli del cas no recau sobre una qüestió de dret lingüístic, sinó sobre com s'esmena un acte administratiu viciat per un error (falta de còmput del mèrit per coneixement de valencià). De tota manera, de la resolució volem destacar les implicacions que posa de manifest. D'una banda, la rellevància del reconeixement de mèrit lingüístic en la provisió de places judicials; rellevància, però, que

actua en el sentit de beneficiar els aspirants per ocupar les places que consideren millors, com ara les de ciutats més grans, les de llocs més ben comunicats o més acostats als llocs d'origen dels jutges i de la resta de personal judicial, etc., però en canvi actuen poc en relació amb la ciutadania que han de servir o la promoció de l'ús de les llengües oficials pròpies.

D'altra banda, pel que fa a la valoració del valencià/català, la disparitat i la complexitat actual de la valoració dels certificats produeix errors (el cas present no sabem, però, si ho és, atès que no ofereix prou dades per valorar-ho) i situacions disfuncionals que se solucionarien amb la valoració equivalent de tots els certificats del domini lingüístic del català. El sistema de reconeixement del mèrit per coneixement de llengua que ha aplicat el Consell General del Poder Judicial no solament ha perjudicat la unitat de la llengua, sinó que ha contradit la reiterada doctrina del Tribunal Suprem sobre la consideració unitària de valencià i català (vegeu, per exemple, les resolucions a la *Revista* núm. 52, pàg. 509-520, especialment les sentències de 29 d'octubre de 2008; les resolucions de 27 de maig i 29 de juny de 2009, al núm. 53, pàg. 471-480; les resolucions de 21 de setembre i 10 i 16 de desembre de 2009, pàg. 464-465; o les de 24 o de 31 de març de 2010, núm. 55, pàg. 287-288)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem d'11 de setembre de 2012. Sala Social. Secció 1a. Ponent: Maria Luisa Segoviano Astaburuaga. Ref. Cendoj: 28079140012012202118.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Aquesta resolució té l'origen en un acomiadament d'un treballador polonès que es desplaça a Polònia durant les vacances i que, un cop finalitzades, no torna a treballar perquè està en situació de baixa mèdica. Justifica l'absència del lloc de treball amb informes mèdics expedits al seu país. En el recurs que planteja l'empresa contra la resolució d'instància es qüestiona el fet que el jutge pogués entendre els informes perquè estaven redactats en polonès. El Tribunal Suprem entén, per contra, que l'element bàsic és la voluntat del treballador de justificar la seva absència, que queda provat. De tota manera, pel que fa a la documentació en polonès, l'alt tribunal també entén que "el valor probatori d'un document mèdic redactat en un idioma estranger ha de situar-se en el context fàctic de cada sentència", amb la qual cosa, com hem indicat en cròniques anteriors, la presència de documentació en altres idiomes no es valora de manera estricta, sinó que es té en compte el conjunt dels elements que concorren en l'enjudiciament.

[Sentència del Tribunal Suprem de 26 de setembre de 2012. Sala Contenciosa Administrativa, Secció 7ª. Ponent: Nicolás Maurandi Guillén. Ref. Cendoj: 2807913007201210057](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

El Tribunal Suprem anul·la, per la present sentència, els apartats de l'Ordre 159/2009, de 19 de març, del Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat, on s'establia l'acreditació del coneixement de la llengua catalana en l'accés a la subescala d'intervenció-tresoreria dels funcionaris de l'Administració local amb habilitació de caràcter estatal. L'Ordre es dictà en exercici de les competències compartides atribuïdes a la Generalitat per l'article 136, lletra b, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006, si bé anteriorment ja s'establia el requisit lingüístic en el concursos per a la provisió d'aquests llocs de treball (art. 310 de la Llei 8/1987, municipal i de règim local de Catalunya, modificat per la Llei 1/1998, de política lingüística, i posteriorment en art. 303.2 del text refós pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril). El pronunciament actual del TS comporta, doncs, el retorn a la situació prèvia d'exigibilitat de la llengua catalana en la provisió dels llocs de treball d'aquests funcionaris habilitats.

En la sentència d'instància, el TSJ de Catalunya va avalar la legalitat de les bases de l'annex de l'Ordre de 2009 que establien com a requisit l'acreditació de coneixement del català en un grau adequat a les funcions pròpies de la subescala (nivell C) o bé la superació d'una prova obligatòria i eliminatòria de coneixement de la llengua catalana en la fase d'oposició (en l'accés lliure i per promoció interna). L'argumentació del TSJC pivotà sobre la competència compartida de la Generalitat sobre funció pública de l'article 136.b EAC,

que la disposició addicional 2^a de la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut de l'empleat públic refereix tant a la "creació, supressió i classificació" dels llocs de treball de funcionaris amb habilitació estatal, com a "la selecció d'aquests funcionaris, conforme als títols acadèmics requerits i programes mínims aprovats reglamentàriament pel Ministeri d'Administracions Públiques". La connexió de l'element competencial amb el règim lingüístic que defineix el català com a llengua pròpia de Catalunya i oficial en el seu territori (art. 3.2 CE i 6 EAC), va permetre al TSJC considerar que en el desplegament de les bases les comunitats autònomes "deben atender también a sus propias necesidades y exigencias legales propias y al participar en la configuración de los procesos selectivos han de atender a la necesaria adecuación entre el contenido de estos y las funciones o áreas a desarrollar por los aspirantes seleccionados. Y vista la legislación catalana de selección del personal y en línea con lo anterior no resulta irrazonable ni desproporcionado exigir en el proceso selectivo de unos funcionarios que han de ocupar de forma inmediata unos puestos de trabajo en las Administraciones Locales de Cataluña, la acreditación del conocimiento del catalán", tenint en compte també les possibilitats dels candidats de presentar-se simultàniament en la resta dels processos selectius convocats per les distintes comunitats autònomes.

En el recurs de cassació, el Consell General de Col·legis Oficials de Interventors, Tresorers i Secretaris de l'Administració Local fa valer, d'una banda, una interpretació més restrictiva de les competències autonòmiques, fonamentada en l'"habilitació de caràcter nacional" característica d'aquests funcionaris, que impediria a les comunitats autònomes incorporar requisits nous en l'accés distints dels fixats per l'Estat (l'Ordre APU/45012008, de 31 de gener), amb el fi de "dotar de homogeneidad al sistema para que sea efectiva la habilitación estatal en las funciones públicas"; i, d'altra banda, addueix la vulneració de la igualtat en l'accés a les funcions públiques (art. 23.2 CE) per l'exigència del català als qui es presentin a les proves selectives a Catalunya, en la mesura que l'accés al cos no comporta necessàriament l'ocupació d'una plaça en la comunitat autònoma convocant. El Tribunal Suprem acull el darrer argument i considera desproporcionada l'exigència del coneixement del català en relació amb els efectes del procediment regulat per l'Ordre impugnada, que comporta que els funcionaris nomenats estan "legitimados para participar en los concursos de méritos convocados para la provisión de los puestos de trabajo reservados a estos funcionarios en las plantillas de las Entidades Locales". La Sentència confirma el caràcter raonable de l'exigència lingüística en el moment de la provisió, com es venia fent anteriorment (FJ 5).

D'aquesta manera, la decisió del TS marca uns límits a l'avenç en un sentit territorialitzador que, en matèria de funció pública, apuntaven l'EAC de 2006 i la Llei bàsica 7/2007. L'argumentació de la Sentència en el cas analitzat tendeix a buidar la competència compartida relativa a "l'adquisició" de la condició de funcionari (art. 136.b EAC) i, de retruc, la competència exclusiva sobre la llengua pròpia de l'art. 143.1 EAC. De nou, el caràcter estatal del cos –que no hauria de concebre's sinó com una forma d'organitzar l'exercici d'una funció pública– és considerat un argument que s'imposa a les garanties normatives del caràcter plurilingüe de l'Estat (els governs estatals han oposat de manera reiterada l'existència de cossos 'nacionals' com a resposta als incompliments de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries palesats pel Consell d'Europa pel que fa a la capacitació lingüística del personal judicial i funcionari estatal en les comunitats amb dues llengües oficials). Amb la salvetat, en el cas analitzat, que el grau d'atribució competencial a la Generalitat sobre els funcionaris habilitats en l'Administració local li permet garantir una capacitació lingüística adequada a les funcions exercides a Catalunya en la provisió dels llocs, la qual cosa no succeeix en l'àmbit judicial.

[Sentència del Tribunal Suprem de 18 d'octubre de 2012. Sala Contenciosa Administrativa, Secció 3^a. Ponent: Maria Isabel Perello Domenech. Ref. Cendoj: 28079130032012100486](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència CENDOJ](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 13 de desembre de 2012. Sala Contenciosa Administrativa, Secció 1^a. Ponent: Pedro José Yagüe Gil. Ref. Cendoj: 28079130012012202522](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència CENDOJ](#)

En ambdues resolucions el TS desestima els recursos interposats per persones sol·licitants d'asil que addueixen haver estat perseguides per motius ètnics i lingüístics en el país d'origen, en considerar mancat de credibilitat el relat de persecució política. En la Sentència de 18 d'octubre el recurrent manifesta ser nacional de Síria i pertànyer a l'ètnia kurda, la qual pateix opressió constant en el país, amb la prohibició de parlar el seu idioma i de desenvolupar la cultura i costums propis en l'esfera pública. Els tribunals entenen, no gensmenys, que existeix en aquest país certa tolerància de facto, sempre que no s'exterioritzi l'activitat pro kurda i que la persona no ha acreditat un activisme polític ni una vinculació estreta amb partit kurd. Malgrat la no concurrència dels requisits del dret d'asil, l'empitjorament de la situació sociopolítica de Síria emmena el TS a autoritzar la residència del sol·licitant a Espanya per raons humanitàries (art. 17.2 de la Llei 5/1984). En el supòsit de la Interlocutòria de 13 de desembre, la falta d'acreditació de la nacionalitat del Sudan del sol·licitant, que declara pertànyer al grup ètnic dinka i tenir com a llengua materna el "shamaya", a banda de parlar l'anglès, és l'element determinant de la denegació de l'asil. Dins dels elements que permeten dubtar de la nacionalitat declarada pel recurrent s'esmenta que "entre los idiomas que declara hablar no menciona el árabe, idioma oficial del que dice ser su país de origen, habiendo efectuado su solicitud de asilo en inglés, desconociendo incluso qué significado tiene en árabe y en Sudán la palabra Janjaweed", sense que el primer hagi pogut justificar aquell desconeixement. La precisió final indica que el TS no considera el desconeixement de la llengua oficial com una prova inequívoca de la no nacionalitat, sinó indiciària, tot i que rellevant.

[Sentència del Tribunal Suprem de 5 de desembre de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3^a. Ponent: Manuel Campos Sánchez Bordona. Ref. Cendoj: 28079130032012100545](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència CENDOJ](#)

Aquesta sentència posa fi, en seu judicial, al procediment sancionador iniciat per la Generalitat Valenciana contra l'entitat associativa Acció Cultural del País Valencià (ACPV) per la instal·lació de diversos repetidors del senyal televisiu de la TV3-Televisió de Catalunya en el territori de la Comunitat Valenciana. En primera instància l'associació va recórrer contra diverses resolucions dictades l'any 2007 per la Direcció General de Promoció Institucional del Departament de Presidència de la Generalitat Valenciana en l'expedient sancionador que culminà amb la imposició d'una sanció de 300.000 euros per una infracció molt greu (conceptualitzada com a prestació en règim de gestió indirecta del servei televisiu per ones terrestres sense concessió administrativa, d'acord amb l'art. 25.1 de la Llei 31/1987, de 18 de desembre, d'ordenació de les telecomunicacions, modificada en aquest punt per la Llei 10/2005, de 14 de juny), i l'ordre de cessament de les emissions. La Sentència de 15 de desembre de 2008 del TSJ de la Comunitat Valenciana, per la qual es desestimà el recurs contenciós administratiu, és cassada ara pel Tribunal Suprem, que acull el recurs interposat per la lletrada d'ACPV, la senyora Mercè Teodoro, i anul·la les resolucions administratives i la sanció imposada.

Els arguments de caire competencial esgrimits pel Tribunal Suprem per anul·lar la sentència d'instància (manca d'atribucions de la Generalitat Valenciana en matèria de telecomunicacions, art. 149.1.21 CE), s'han de contextualitzar pels pronunciaments valuosos que la Sentència inclou sobre la necessitat de comunicació cultural i lingüística entre els territoris que comparteixen una mateixa llengua. Transcrivim parcialment el darrer dels seus fonaments jurídics:

“(…)En fin, no podemos omitir que el criterio constante del legislador, desde la aprobación de la Disposición adicional trigésima segunda de la Ley 55/1999, de 29 de diciembre, que modificaba la Ley 46/1983, de 26 de diciembre, reguladora del Tercer Canal de Televisión, era y es favorable a que la fragmentación inherente al sistema de competencias autonómicas en materia audiovisual, con eficacia limitada a su propio territorio, no impida a quienes habitan en él la recepción de programas procedentes de otros. Sin embargo, el instrumento previsto al efecto ha sido y es, en el marco de la regulación televisiva, el convenio de colaboración entre Comunidades Autónomas, técnica que se demostrado insuficiente para conseguir aquel objetivo en supuestos como el presente.

En efecto, la Disposición adicional séptima de la Ley 46/1983, introducida por la Ley 55/1999, establecía que “las Comunidades Autónomas podrán celebrar convenios de colaboración para permitir la emisión de uno o varios programas de su televisión autonómica en el ámbito geográfico de otras, siempre que los espacios radioeléctricos correspondientes a sus ámbitos territoriales sean colindantes y que utilicen las frecuencias que tengan asignadas por el Ministerio de Fomento”. En análogos términos se pronuncia el vigente artículo 40.4 de Ley 7/2010, General de Comunicación Audiovisual (inaplicable *ratione temporis* al presente litigio) a tenor del cual “la emisión del servicio público de comunicación audiovisual por ondas hertzianas terrestres de una Comunidad o Ciudad Autónoma en otra limítrofe y con afinidades lingüísticas y culturales podrá ser efectuada siempre que así lo acuerden mediante convenio, y exista reciprocidad. Es cierto, no obstante, que tanto una como otra ley no contemplan más supuestos que el de los convenios de colaboración entre Comunidades Autónomas, sin que hayan prosperado hasta la fecha iniciativas que pretendían la modificación de este marco normativo. Pese a que Ley 6/2012, de 1 de agosto, de modificación de la Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicación Audiovisual, para flexibilizar los modos de gestión de los servicios públicos de comunicación audiovisual autonómicos, modificó otros apartados del artículo 40 de esta última, no lo hizo así con el antiguo apartado tres (actual cuatro) frente al que se habían propuesto cambios relevantes. Y, en esta misma línea, ha sido recientemente rechazada por el Congreso de los Diputados (sesión de 11 de septiembre de 2012) la toma en consideración de la proposición de ley surgida de la iniciativa popular sobre “televisión sin fronteras” en la novena legislatura: en ella se instaba precisamente al Gobierno a que “[...] asegurara, mediante la planificación oportuna, los múltiples de titularidad estatal que resulten necesarios con el objeto de que los canales digitales de la radio y la televisión de titularidad de una Comunidad Autónoma que emitan total o mayoritariamente en las lenguas protegidas por la Carta Europea de las Lenguas Regionales o Minoritarias sean recibidos en la totalidad del ámbito geográfico de las otras Comunidades Autónomas con las que comparten lengua en una forma idéntica o semejante” (FJ 8).

El fragment transcrit conté un seguit d'asseveracions a les quals estem poc avesats dins la jurisprudència del TS. En primer lloc, l'esment crític de la tasca del legislador estatal, en el sentit que no hauria aprofitat els canvis tècnics i les modificacions legislatives relatives a la televisió digital terrestre per donar una resposta més adequada a les necessitats de comunicació entre els territoris que dins l'Estat comparteixen una mateixa llengua, tot mantenint una “*técnica [els convenis de col·laboració entre comunitats] que se demostró insuficiente para conseguir aquel objetivo en supuestos como el presente*”, segons la valoració que en fa el mateix TS. Connectat amb l'anterior, cal notar l'al·lusió explícita de la Sentència a la iniciativa legislativa popular, impulsada des de la mateixa associació recurrent (i rebutjada, com es recull, pel Ple del Congrés dels Diputats en la sessió de l'11 de setembre de 2012), que sota el títol “Televisió sense fronteres” proposava una reassignació dels multiplex de titularitat estatal per tal que els canals digitals de ràdio i televisió autonòmics poguessin difondre's en les altres comunitats amb la mateixa llengua. Per últim, i com venim fent constar críticament, no és gens freqüent trobar dins la jurisprudència constitucional o ordinària espanyola una al·lusió a la Carta europea de les llengües (que regula arts. 7 i 11.2 CELRM), malgrat el seu caràcter de llei interna com a tractat ratificat pel Regne d'Espanya l'any 2001. Podem afegir, més precisament, que sobre la qüestió objecte del litigi el Comitè d'experts de la Carta recorda que el Govern espanyol té la responsabilitat general i final de vetllar per l'aplicació d'aquest instrument, i assenyalava que “*algunas veces es necesario tomar medidas a nivel estatal para cumplir los compromisos contraídos por el Gobierno español*”, i de manera més específica que “*las autoridades españolas deberían haber tomado medidas para acabar con la persistente falta de coordinación entre las comunidades autónomas que comparten las mismas lenguas o lenguas similares. Además de las medidas adoptadas por las comunidades autónomas, es preciso tomar iniciativas a nivel estatal para cuestiones que entran en su ámbito de competencia, con miras a fomentar o facilitar actividades comunes*” ([Informe del Comité d'Experts sobre l'aplicació de la Carta a Espanya, 11 de desembre de 2008](#), Segon cicle de supervisió, paràgrafs 62 i 66).

La *ratio decidendi* de la Sentència rau, com s'ha dit, en la determinació de la matèria competencial afectada per la reemissió de programes televisius. El TSJCV havia considerat que es tractava de la matèria de mitjans de comunicació, que és objecte d'una competència compartida (art. 149.1.27 CE i art. 56 de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana), mentre que el TS descarta l'aplicació d'aquest títol (a partir de la delimitació efectuada de la jurisprudència constitucional: STC 5/2012, entre d'altres) i enquadra el

conflicte jurídic en l'ús de l'espectre radioelèctric, subsumint-lo en la competència exclusiva estatal sobre les telecomunicacions (149.1.21 EAC). De manera que, segons el TS, ACPV no assumia les funcions pròpies d'un "operador audiovisual", sinó de mer retransmissor dels programes televisius d'un operador públic, la qual cosa determina l'estimació dels motius cassacionals relatius a la falta de potestat sancionadora de l'Administració autonòmica. Aquesta interpretació es fonamenta en el principi rector en matèria televisiva i de comunicació audiovisual "de favorecer a la libertad de recepción (o recepción "sin fronteras", externas o internas)", el qual no exclou la necessitat de respectar les condicions o paràmetres tècnics d'ús del domini públic radioelèctric fixats pels poders públics amb facultats de control (FJ 5 i 7). No s'admet, en canvi, l'al·legació relativa a la qüestió d'inconstitucionalitat pel TSJCV, que es connecta amb el fet de reforma introduïda en l'article 47.3 de la Llei de la Comunitat Valenciana 1/2006, de 19 d'abril, del sector audiovisual ("serveis de telecomunicacions de difusió") amb la finalitat de donar cobertura a l'actual procediment sancionador (FJ 8).

Sobre el tema de fons, la Sentència conté altres pronunciaments relatius a la licitud de recepció de les emissions televisives a través de modalitats tecnològiques diverses: emissions difoses a través de satèl·lit (malgrat que trobem, en aquest àmbit, una altra mostra del manteniment d'una posició de l'Estat poc favorable a la comunicació cultural i lingüística entre les comunitats autònomes en la disposició addicional 7^a de la Llei de 10/2005, de mesures urgents per a l'impuls de la televisió digital terrestre, que autoritza l'ús d'aquesta tecnologia per a difondre canals de TDT d'àmbit inferior a l'estatal, sempre que es garanteixi que l'accés als dits canals es limita als ciutadans residents en l'àrea geogràfica corresponent a la concessió del servei televisiu), per cable o per ordinador (FJ 5). En la pràctica, sens perjudici de les importants repercussions econòmiques de la decisió anul·latòria, l'absència d'una solució política del conflicte plantejat continua obstaculitzant la recepció de TV3 al País Valencià. El tancament, els darrers dies de novembre de 2013, de la televisió pública autonòmica (Canal 9) comporta la manca d'oferta de televisió convencional (TDT) en català en el País Valencià; una situació que contrasta obertament amb els compromisos assumits per l'Estat espanyol en el marc de la CELRM.

[Sentència del Tribunal Suprem de 21 de desembre de 2012. Sala Penal, Secció 1^a. Ponent: Juan Ramon Berdugo Gomez de la Torre. Ref. Cendoj: 28079120012012100998](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència CENDOJ](#)

La sentència present s'emmarca en un procés penal per delictes d'immigració il·legal i d'explotació sexual. La prova inicial de l'acusació basada en la declaració policial, com a testimoni protegit, de la dona nigeriana afectada s'impugna pel seu desconeixement del castellà i la manca d'intervenció d'interpret. El TS dedica a la qüestió lingüística un raonament bastant extens, que emmarca les previsions incomplertes del dret intern en relació amb el dret d'interpret a partir del dret internacional i europeu, on es vincula amb el dret de defensa en el si d'un procés just. D'aquest examen, el TS en desprèn que "no es lo mismo la carencia de intérprete para el acusado que le asegure la comprensión sobre el sentido y el significado de los actos procesales realizados y de las imputaciones efectuadas como garantía de un proceso justo y del ejercicio de la adecuada defensa, -lo que en el caso presente no se ha producido-, que la ausencia de interprete en la inicial denuncia que un extranjero formula y que la policía plasma con sus propios conocimientos de la lengua de aquél". Les declaracions policials no tenen, per regla general, valor probatori, si no es reproduïxen posteriorment en el judici oral, amb la possibilitat de contradicció per la defensa de l'acusat. En el cas examinat, la presència d'interpret d'anglès tant en la declaració sumarial de la testimoni com en la seva intervenció en el plenari supleix els possibles déficits de la declaració inicial. El TS manté, doncs, la seva doctrina poc formalista sobre l'abast de la garantia d'interpret, d'acord amb la qual la seva possible incidència en el dret de defensa i a la presumpció d'innocència s'ha d'examinar en el context més general del procediment en el qual s'invoca.